

СТАНОВИЩЕ

за

дисертационен труд

на

АМНА АБУ РАС

на тема

**ВЪЗДЕЙСТВИЕ НА ПРОГРАМИТЕ ЗА ИНТЕРВЕНЦИЯ СПРЯМО
ЮНОШИ В РИСК ВЪРХУ АРАБСКИ УЧЕНИЦИ ОТ ОСНОВНОТО И
СРЕДНО УЧИЛИЩЕ НА ИЗРАЕЛ**

за присъждане на образователна и научна степен „Доктор“,
докторска програма „Педагогическа и възрастова психология“

Научни ръководители:

проф. д.пс.н. Румен Стаматов
доц. д-р Ивайло Лазаров

Изготвил становището

доц. д-р Миглена Кръстева-Иванова

Актуалност на дисертационният труд:

Дисертационният труд е посветен на изследването на проблема за подобряване на ангажираността на учениците в образователния процес и увеличаване на времето за присъствие в училище сред младежите в риск в Израел.

Амбицията на настоящият изследователски проект е да проучи тази тема и да идентифицира ефективни стратегии за интервенция, които вероятно работят за подобряване на ангажираността на учениците, увеличаване на броя на завършилите училище и осигуряване на успешен преход към зрелостта сред рисковите ученици от арабския сектор. Авторът е убеден, че с признаването на тези проблеми създателите на политики в областта на образованието, общността, училищата и родителите ще бъдат по-добре подготвени да приемат и насърчават стратегии за интервенция, за да осигурят успешен преход на младежите към зрелостта. За да бъде постигната тази цел, училищата трябва да разработят, подобрят и приложат стратегии, които ефективно да се справят с рисковите фактори, допринасящи за откъсването на учениците от училище и евентуалното им отпадане.

Организация на дисертационния труд:

Дисертационният труд е с обем 178 страници (155 стр. основен текст, а останалите страници използвана литература и приложения), организиран в увод, три глави, заключение, списък на използваната литература и приложения. Съдържанието на отделните глави е разделено в параграфи, като всяка глава приключва с авторови обобщения и изводи.

Дисертационния труд включва 4 фигури и 23 основни таблици, като към някои от тях има и допълнителни под таблици (общо 27 таблици), списък с

използвани съкращения. Част от таблиците присъстват в изложението на дисертационния труд, други са изобразени и анализирани в приложенията.

Приложенията в дисертационния труд са 3 на брой, в които са представени анкетната карта на проведеното, авторово емпирично проучване и отделни таблици, отнасящи се към статистическия анализ на емпиричното изследване.

Списъкът на използваната литература включва общо 132 източника (публикации, нормативни документи и др.), от които 111 на английски език, 21 на чужд език.

Емпиричното психологично изследване

Фокусът на това проучване е насочен към идентифициране на ефективни стратегии за интервенция, които училищата могат да използват, за да подобрят ангажираността на учениците и да увеличат процента на завършилите училище, застрашени от преждевременно напускане, в арабския сектор в Израел. Като такива, специфичните етнически популации, които до голяма степен преобладават в арабския сектор, включват религии като мюсюлмани, християни и друзи.

Изследването включва използване на интервюта и въпросници в училища в арабския сектор, като се фокусира върху родители, учители и ученици в основни и средни училища. Интервюирани са експерти по въпросите на образованието, като например директори, членове на ръководната група на общността и социален персонал в различни училища в арабския сектор, за да се определят стратегиите за интервенция, които участниците са идентифицирали като съществени за подобряване на ангажираността на учениците в училище и успешното завършване или преминаване от училище към професионални програми.

Избраният смесен подход на изследването е подбран коректно, за да отговори на целта му. В количествената част на изследването е използван полуструктуриран въпросник за събиране на релевантна информация за различните програми за интервенция, които са били използвани и се използват за арабските младежи в риск в гимназията. В качествената част се използва проучване на случай, полуструктурирани въпроси за интервю, за да се събере подходяща информация за интервенционните програми, които са използвани и се използват за младежи в риск в арабския сектор на средното училище.

Заклучение:

Въз основа на формулираните изследователски въпроси и хипотези, от това проучване са направени четири основни извода.

1. Съществуващите програми за интервенция, които понастоящем се използват в арабските училища, като индивидуализирано обучение, персонализирана подкрепа, образователни мрежи, алтернативно образование, технически кариерни умения и подкрепа за отпадане от училище, са по-малко ефективни в подпомагането на учениците в риск.
2. Различните програми за интервенция, използвани в арабските училища, са по-малко ефективни за повишаване на ангажираността на учениците към тяхното училище, тъй като не са насочени към специфичните социално-икономически предизвикателства и произход на учениците от малцинствата в арабския сектор в Израел.
3. Настоящата програма за интервенция на ESEA е основата за създаване на стратегии, насочени към професионалните стремежи на учениците в риск,

особено когато училищата предоставят задачи, които имат незабавни, осезаеми ползи.

4. Съответните стратегии включват предлагане на творчески програми, проектно-базирано обучение и възлагане на качествени програми за професионално обучение.

Приносите са обобщени в 6 основни пункта, под рубриката препоръки.

1. Училищата в арабския сектор трябва да насърчават обвързаността на учениците. — Училищата трябва да използват инициативи, като мини училища, за намаляване на социалната изолация на учениците и за укрепване на връзките помежду им, родителите, персонала и по-широката общност. Някои от подходящите стратегии включват програми за извънкласни дейности, менторство, управление на казуси, обучение от връстници, мини училища и използване на по-малки класове.

2. Училищата трябва да повишат доверието към и на учениците в риск. Стратегии като общественополезен труд могат да позволят на учениците, които обикновено са били в ролята на получатели на помощ, да видят себе си като способни да предложат помощ. Съответните стратегии включват общественополезен труд, обучение от връстници и някои видове проектно-базирано обучение.

3. Училищата трябва да предоставят на учениците от рисковите групи задачи с незабавни и осезаеми ползи.

4. Създаване на условия в училищата и учебните програми за различните нужди на учениците. Много стратегии, като например

предоставянето на услуги извън кампуса или програми за родители тийнейджъри, признават разнообразието от нужди и интереси на учениците.

5. Справяне със слабите постижения. Съответните стратегии включват целенасочена помощ за развитие на уменията на учениците с ниски резултати, стратегическо назначаване на учители, програми за противодействие на ниските постижения, менторство и взаимно наставляване, приоритетно професионално развитие и политики и програми за посещаемост.

6. Преодоляване на практическите лични пречки за оставане в училище. Стратегии като управление на казуси, социална подкрепа и финансови стипендии позволяват на учениците в риск да се справят с някои от тези проблеми.

Авторефератът има своите предимства като научен текст, езикът е професионален, научно екзактен, посочени са необходимия брой публикации /три/.

От всичко изложено до този момент смятам, че дисертационният труд на Амна Абу Рас има научно-изследователска тежест и допринася за практическото психологично знание и представлява напълно завършен научен конструкт.

Предлагам на уважаемите членове на научното жури, да гласуват за присъждането на Амна Абу Рас на образователно-научна степен „Доктор“ в докторска програма „Педагогическа и възрастова психология“.

7.04..2024г.

изготвил становището:

Варна

доц. д-р М. Кръстева-Иванова